

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/11289. számú
törvényjavaslat**

**a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény,
valamint a közbeszerzéssel összefüggésben egyes törvények
módosításáról**

Előadó:

**Dr. Bárándy Péter
igazságügy-miniszter**

Budapest, 2004. szeptember

2004. évi ... törvény**a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény,
valamint a közbeszerzéssel összefüggésben egyes törvények módosításáról**

Az Országgyűlés a közbeszerzésekről szóló törvény, valamint a közbeszerzéssel összefüggésben egyes törvények módosításáról a következő törvényt alkotja:

*A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény módosítása***1. §**

(1) A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 22. §-a (2) bekezdésének *b)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E fejezet alkalmazásában – a támogatásból megvalósítandó közbeszerzés tekintetében – ajánlatkérő az az (1) bekezdés alá nem tartozó szervezet is – kivéve az egyéni vállalkozót és az egyéni céget –,)

„*b)* amelynek e fejezet szerinti közbeszerzését az (1) bekezdésben meghatározott egy vagy több szervezet költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatja, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatják.”

(2) A Kbt. 257. §-a (3) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A (2) bekezdés *a)* pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban lehetőség szerint legalább három ajánlattevő részére kell ajánlattételi felhívást küldeni, kivéve, ha csak egy meghatározott ingatlan alkalmas a közbeszerzés céljának megvalósítására.”

(3) A Kbt. 299. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, és ezzel egyidejűleg a § jelenlegi (2)–(4) bekezdésének számozása (3)–(5) bekezdésre változik:

„(2) Ha külképviselet számára történik a közbeszerzés, az ajánlatkérő – az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően –

a) legalább három ajánlattevőnek köteles egyidejűleg, írásbeli ajánlattételi felhívást küldeni, vagy

b) az ajánlattételi felhívást a Közbeszerzési Értesítőben is közzéteheti.”

(4) A Kbt. 300. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Ha a 299. § (1) bekezdésének *b*) pontja vagy (2) bekezdésének *a*) pontja szerinti esetben nem nyújtott be legalább három ajánlattevő ajánlatot, az ajánlatok felbontása nélkül az ajánlatkérő újabb, a 299. § (1) bekezdésének *b*) pontja vagy (2) bekezdésének *a*) pontja szerinti ajánlattételi felhívásra köteles.”

(5) A Kbt. 404. §-ának (1) bekezdése a következő *k*) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza)

„*k*) a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes – e törvénytől az ilyen eljárások sajátossága miatt szükséges eltérő – szabályait.”

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény módosítása

2. §

(1) Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 12/A. §-a (5) bekezdésének utolsó mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Központi vagy társadalombiztosítási költségvetési szerv, illetve az állam nevében eljáró szerv (személy) ilyen előirányzat hiányában is megkezdheti a közbeszerzési eljárást a Kormány előzetes engedélye alapján, kivéve, ha – a 22. § (2) bekezdése vagy a 23. § (2) bekezdése alapján – az Országgyűlés előzetes felhatalmazását kell kérni.”

(2) Az Áht. 22. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, és ezzel egyidejűleg a § jelenlegi szövegének számozása (1) bekezdésre változik:

„(2) Ha az 50 milliárd forintot elérő vagy azt meghaladó értékű, több éves fizetési kötelezettséggel járó szerződések megkötéséhez közbeszerzési eljárást, koncessziós pályázati eljárást vagy más versenyeztetési eljárást kell lefolytatni, a Kormánynak – az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően – az Országgyűlés előzetes felhatalmazását az eljárás megkezdéséhez (a pályázat kiírásához) kell kérnie.”

(3) Az Áht. 23. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az 50 milliárd forintot elérő vagy azt meghaladó összköltségű beruházásokhoz a költségvetési törvényjavaslatban az Országgyűlés előzetes felhatalmazását kell kérni.”

*A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény módosítása***3. §**

(1) A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 22. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A települési önkormányzat a közszolgáltatás megszervezésére vonatkozó kötelezettségének önálló közszolgáltatás szervezésével tehet eleget, illetve a szomszédos vagy egymáshoz közeli települési önkormányzatok közösen tarthatnak üzemben hulladékkezelésre szolgáló létesítményt vagy a közszolgáltatás ellátására közös gazdálkodó szervezetet hozhatnak létre.”

(2) A Hgt. 27. §-a (3) bekezdésének *d*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Települési hulladékkezelési közszolgáltatást az a hulladékkezelő végezhet, aki)

„*d*) az *a)–c)* pontokban meghatározott feltételek, illetőleg közbeszerzési eljárás alapján a települési önkormányzattal közszolgáltatási szerződést kötött.”

(3) A Hgt. 27. §-ának (4)–(5) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(4) A települési önkormányzat az önkormányzati rendeletben a 21. § (3)–(5) bekezdésének figyelembevételével meghatározott közszolgáltatás vagy egyes elemei ellátására közbeszerzési eljárást folytat le, kivéve, ha a közbeszerzésekről szóló törvény szerint nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni. A közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes szabályait külön jogszabályok határozzák meg.

(5) A közbeszerzési eljárás eredménytelensége esetén az eljárást 6 hónapon belül ismételten meg kell kezdeni. A közszolgáltatási szerződés megkötéséig a települési önkormányzat maga köteles gondoskodni a közszolgáltatás ellátásáról.”

(4) A Hgt. 28. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A települési önkormányzat képviselő-testülete – ha közbeszerzési eljárás lefolytatására került sor, a közbeszerzési eljárás nyertesével – a közszolgáltatás ellátására szerződést köt.”

(5) A Hgt. 59. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„*b*) a letéti díj, a betétdíj, a visszavételi és visszaadási lehetőségek alkalmazásának, valamint a hulladékká vált gépjárművek kezelésének részletes szabályait;”

(6) A Hgt. 59. §-a (1) bekezdésének *k*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„*k*) a közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes szabályait;”

Záró rendelkezések

4. §

(1) Ez a törvény a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

(2) A Kbt. e törvény 1. §-ának (1) bekezdésével módosított 22. §-a (2) bekezdésének *b)* pontját, a Kbt. e törvény 1. §-ának (2) bekezdésével módosított 257. §-a (3) bekezdésének első mondatát, a Kbt. e törvény 1. §-ának (3) bekezdésével kiegészített 299. §-ának (2) bekezdését, valamint a Kbt. e törvény 1. §-ának (4) bekezdésével módosított 300. §-a (1) bekezdésének első mondatát az e törvény hatálybalépése után megkezdett közbeszerzésekre kell alkalmazni.

(3) Az Áht. e törvény 2. §-ának (2) bekezdésével módosított 22. §-ának (2) bekezdését az e törvény hatálybalépése előtt megkezdett közbeszerzési eljárásra, koncessziós pályázati eljárásra vagy más versenyeztetési eljárásra nem kell alkalmazni. Ezekben az esetekben az Áht. e törvény módosítása előtti 22. §-ának megfelelően kell eljárni.

5. §

(1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény 1. §-a (1) bekezdésének *n)* pontja;

b) a Hgt. 59. §-a (2) bekezdésének *ce)* pontja.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

a) a Kbt. 11. §-ának (3) bekezdésében a „[404. § (2) bekezdésének *b)* pontja]” hivatkozás a „[404. § (2) bekezdésének *d)* pontja]” hivatkozásra módosul;

b) a Kbt. 227. §-ának (1) bekezdésében a „(3) bekezdésének *b)–d)* pontja” szövegrész a „(3) bekezdésének *b)* és *d)* pontja” szövegrészre módosul;

c) a Kbt. 255. §-ának (2) bekezdésében a „(100–120. §)” hivatkozás a „(100–121. §)” hivatkozásra módosul;

d) a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény 18. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az e törvényben meghatározott gyorsforgalmi utak esetében az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 22. §-a (1) bekezdésének második és harmadik mondatában, valamint (2) bekezdésében foglaltakat – figyelemmel a 3. §-ban foglaltakra – nem kell alkalmazni.”

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

1.) A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény, valamint a közbeszerzéssel összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) kis terjedelmű – alapvetően kiigazító jellegű – módosítására irányul, másrésztől további, a közbeszerzésekkel összefüggő egyéb törvények (Áht., hulladékgazdálkodási törvény, koncessziós törvény) módosítására tesz javaslatot.

2.) Mint ismeretes, az új közbeszerzési törvényt az Országgyűlés 2003 decemberében fogadta el, azután, hogy a törvénytervezet több mint egy éves előkészítő munka, majd intenzív és széles körű szakmai viták során formálódott; és az Európai Bizottság szakembereivel folytatott konzultációk keretében is megerősítést nyert, hogy az megfelel a jogharmonizációs követelményeknek.

Az új Kbt. több értelemben sem előzmény nélküli törvényalkotási produktum:

– Egyrészt szervesen épül az 1995-ben elfogadott és utóbb több ízben módosult régi Kbt.-re (számos ponton figyelembe vette a régi Kbt. bevált szabályait, hasznosította az elmúlt 8 évben felgyűlt jogalkalmazói tapasztalatokat); mi több, koncepcionálisan elfogadott kiinduló pont volt az új Kbt. megalkotásánál, hogy az eddig elért eredményektől ne lépünk vissza. Jogharmonizációs szempontból is folytonos a jogalkotás, hiszen a régi Kbt. által megvalósított jogközelítést kellett továbbvinni annak érdekében, hogy az új közbeszerzési szabályozás már teljes mértékben megfeleljen az európai közösségi közbeszerzési jognak.

– Másrészt az új Kbt. kidolgozására és elfogadására egy olyan időszakban került sor, amikor fokozott elvárás volt (és maradt) a társadalom, illetve a közvélemény részéről, hogy a közpénzzel való gazdálkodás felelősebbé és áttekinthetőbbé váljon (figyelembe véve a Kormányprogramban foglaltakat és a korrupcióellenes intézkedések jegyében előterjesztett ún. üvegsebtörvényt is).

Az új Kbt. kidolgozása során tehát követelményként jelentkezett, hogy az feleljen meg a vonatkozó közösségi követelményeknek, valamint hogy alkalmas legyen az állampolgárok közbizalmának erősítésére is. (A közbeszerzés EU szintű jelentőségére utal az a tény is, hogy az Európai Unió belül 2002-ben 1500 milliárd euró elköltésére került sor közbeszerzés keretében, amely a teljes EU GDP 16%-át jelenti.)

Az új közbeszerzési törvénnyel kapcsolatban mindeztől nem merült fel olyan megalapozott kifogás, amely a Kbt. azonnali és átfogó módosítását szükségessé tenné. Mindez nem jelenti persze azt, hogy az új törvény hatálybalépését követően esetenként ne merülnének fel jogértelmezési kérdések. Szükséges a jogalkalmazási gyakorlat kezdeti nehézségeinek csökkentése érdekében az oktatási, tájékoztatási tevékenység ösztönzése, ennek elsődleges szereplője lehet maga a Közbeszerzések Tanácsa, de a piaci szereplők is tevékenyen részt kérnek ebből a munkából.

Rövid távon végrehajtandó Kbt.-módosításra egy jelentősebb kérdéssel összefüggésben van szükség, nevezetesen az Európai Unióból származó támogatásokhoz kapcsolódó közbeszerzési kötelezettség vonatkozásában. Eszerint a törvénynek lehetőséget kell adnia arra, hogy csak az olyan támogatásokból megvalósuló közbeszerzések esetén legyen kötelező a Kbt. alkalmazása, ahol az EU- és a hazai forrásból származó támogatások együttes mértéke, vagy az EU-forrásból származó támogatás mértéke a közbeszerzés értékének 50%-át meghaladja.

Az ez év tavaszán kihirdetett új EK közbeszerzési irányelveknek a hazai jogba történő átültetésével kapcsolatos szakmai munka a Kormány döntése alapján haladéktalanul megkezdendő, bevonva mindazokat az államigazgatási és társadalmi szervezeteket, amelyek ajánlatkérőként vagy ajánlattevőként érdekeltek egy átlátható, korrekt és egyben hatékony közbeszerzési szabályozás megteremtésében. (Az új irányelvek végső átültetési határideje: 2006. január 31.)

Az új közösségi követelményeknek való megfelelésre történő felkészüléssel párhuzamosan gondoskodni kell a közbeszerzési törvény hatályosulásával összefüggő gyakorlati tapasztalatok, problémák begyűjtéséről, feldolgozásáról és értékeléséről. Ennek során kiemelten kell támaszkodni a Közbeszerzések Tanácsa, a Gazdasági Versenyhivatal, valamint a Legfelsőbb Bíróság véleményére. Emellett az új törvény hatályosulását elő kell segíteni (folyamatos monitoring, oktatás, szükség szerint a Közbeszerzések Tanácsa részéről ajánlások kiadása, a döntőbizottsági, bírói joggyakorlat figyelemmel kísérése).

3.) A fentiek alapján a Javaslat a Kbt. kis terjedelmű módosítására az alábbi kérdések tekintetében tesz javaslatot:

— Javaslatot tesz az Európai Unióból származó támogatásokhoz kapcsolódó közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó szabályok módosítására: a módosítás lényege, hogy csak az olyan támogatásokból megvalósuló közbeszerzések esetén kötelező a Kbt. alkalmazása, ahol az EU- és a hazai forrásból származó támogatások együttes mértéke, vagy az EU-forrásból származó támogatás mértéke a közbeszerzés értékének 50%-át meghaladja.

— A Javaslat a Kbt.-nek az ingatlanbeszerzésre vonatkozó szabályát is módosítja annyiban, hogy egyértelművé teszi: amennyiben csak egy meghatározott ingatlan alkalmas a közbeszerzés céljának megvalósítására, nem kell legalább három ajánlattevőt bevonni a közbeszerzési eljárásba, hanem elegendő az adott ingatlan tulajdonosának ajánlattételi felhívást küldeni, és vele lehet tárgyalni.

— A Javaslatnak a Kbt.-t érintő harmadik eleme a külképviseletek számára – az egyszerű közbeszerzési eljárás keretében – történő közbeszerzések szabályainak kiigazítása.

— A Javaslat a Kbt. technikai jellegű módosítására is javaslatot tesz a törvényben maradt néhány helytelen hivatkozás korrigálása érdekében.

4.) A Javaslat – a közbeszerzés kérdéskörével összefüggésben – a Kbt.-n túl a következő törvények módosítására tesz javaslatot:

– *Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.):* A módosítás célja az Áht. 22. és 23. §-a, valamint a Kbt. összhangjának megteremtése.

– *A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Hgt.):* A Hgt. módosítása, kiigazítása azért vált szükségessé, mert a Hgt., illetve felhatalmazása alapján alkotott kormányrendelet által meghatározott sajátos pályázati eljárás helyett közbeszerzési eljárást kell alkalmazni a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztása, illetve a hulladékkezelési közszolgáltatási szerződés megkötése érdekében.

– *A koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény:* A koncessziós törvény hatálya jelenleg kiterjed az elektronikus közbeszerzési rendszer kialakítására és működtetésére. A Javaslat a koncessziós törvény olyan módosítására tesz javaslatot, hogy a jövőben ne tartozzon a törvény hatálya alá az elektronikus közbeszerzési rendszer kialakítására és működtetésére irányuló tevékenység.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

1.) A Javaslat 1. §-a a Kbt. módosítására irányul.

A § (1) bekezdése a Kbt. 22. §-a (2) bekezdésének *b)* pontját módosítja. A módosítás következtében csak az olyan támogatásokból megvalósuló közbeszerzések esetén kötelező a Kbt. alkalmazása, ahol az EU- és a hazai forrásból származó támogatások együttes mértéke, vagy az EU-forrásból származó támogatás mértéke a közbeszerzés értékének 50%-át meghaladja. Természetesen az ún. EU-rezsim szerinti eljárás fő szabály szerinti előfeltétele továbbra is az, hogy a közbeszerzés becsült értéke elérje vagy meghaladja a közösségi értékhatárt.

Ez a megoldás a Kbt. egyéb fejezetében, részében található hasonló rendelkezésekhez igazodik (lásd a Kbt. 241. § b) pontját, 293. § b) pontját).

A Kbt. 22. §-a (2) bekezdésének *b)* pontja hatályos szövegének kialakítása során már felvetődött az a kérdés, hogy miként kell értelmezni az EU-forrásokkal kapcsolatos egyes közösségi rendeleteknek azon rendelkezését, miszerint az EU-forrásokból származó támogatások felhasználása során az EK közbeszerzési irányelveivel összhangban kell eljárni. Ez a kitétel ugyanis – konkrétabb szabályozás, illetve közösségi esetjog hiányában – elvileg kétféle értelmezést tesz lehetővé: egyrészt azt, hogy csak annyiban kell minimális követelményként a közösségi közbeszerzési irányelveknek megfelelő nemzeti szabályok szerinti közbeszerzési eljárást lefolytatni, amennyiben az adott közbeszerzés eleve az irányelvek hatálya alá tartozik; másfelől olyan értelmezés is adódik, hogy az EK irányelvekre való hivatkozásból eredően minden esetben érvényesíteni kell a közbeszerzési eljárás alkalmazásának követelményét. Az új Kbt. előkészítésekor ennek a kérdésnek az Európai Bizottság szakértői felé történt felvetése nem zárult le eredménnyel, a 2004 júliusában történt újabb konzultáció azonban megerősítette, hogy a Javaslat általi módosítás közösségi jogi szempontból elfogadható megoldást jelent.

2.) A Javaslat 1. §-ának (2) bekezdése a Kbt.-nek az ingatlan tulajdonjogának (vagy használatára, illetve hasznosítására vonatkozó jognak) a megszerzésére vonatkozó rendelkezését, vagyis a Kbt. 257. §-ának (3) bekezdését módosítja.

A Kbt. a nemzeti értékhatáros rezsimben árubeszerzésnek minősíti az ingatlan tulajdonjogának (vagy használatára, illetve hasznosítására vonatkozó jognak) a megszerzését (Kbt. 242. § (2) bekezdés). A Kbt. 257. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja lehetőséget biztosít hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás lefolytatására az ilyen tárgyú közbeszerzések esetében. A Kbt. 257. §-ának (3) bekezdése továbbá azt az ésszerű szabályt írja elő, hogy csupán a lehetőségekhez mérten kell legalább három ajánlattevőt bevonni a tárgyalásba. Mindazonáltal indokolt egyértelművé tenni, hogy ha csak egy meghatározott ingatlan alkalmas a közbeszerzés céljának megvalósítására, nem kell alkalmazni a legalább három ajánlattevő bevonásának kötelezettségét az eljárásba, csupán az adott ingatlan tulajdonosának kell ajánlattételi felhívást küldeni, és vele lehet tárgyalni. A Kbt. 257. §-a (3) bekezdésének a Javaslatnál módosított szövege ennek kimondására irányul. Ebben az esetben is ugyanakkor közérdek fűződik ahhoz, hogy az adott ingatlanbeszerzésről, szerződéskötésről hirdetmény útján megfelelő tájékoztatást adjon az ajánlatkérő. Erre is tekintettel az ingatlanbeszerzés többi szabályát a Javaslat nem érinti.

3.) A Javaslat 1. §-ának (3)–(4) bekezdése a külképviseletek számára az egyszerű közbeszerzési eljárás keretében történő közbeszerzés szabályait módosítja: a (3) bekezdés a Kbt. 299. §-át egészíti ki egy új (2) bekezdéssel, a (4) bekezdés pedig a Kbt. 300. §-a (1) bekezdésének első mondatát módosítja.

A külképviseletek számára történő közbeszerzések során a gyakorlatban nehézséget okozott a Kbt. 299. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában foglalt rendelkezés, vagyis az, hogy a Közbeszerzési Értesítőben közzéteendő hirdetménnyel kell megindítani az egyszerű közbeszerzési eljárást a nemzeti értékhatár felét elérő értékű közbeszerzések esetében. A Közbeszerzési Értesítőben megjelenő hirdetményekről ugyanis elsősorban a magyar ajánlattevők szereznek tudomást, akik viszont a kis értékű és külföldi teljesítési helyszíni közbeszerzések esetén nem fognak ajánlatot tenni, a külföldi ajánlattevők viszont nem minden esetben szereznek tudomást a Magyarországon meghirdetett közbeszerzésekről.

A Javaslat a fentiekre tekintettel a Kbt. 299. §-át úgy módosítja, hogy az egyszerű közbeszerzési eljárás keretében a külképviseletek számára történő közbeszerzések során nem kötelező a Közbeszerzési Értesítőben hirdetményt közzétenni, hanem elegendő legalább három ajánlattevő részére egyidejűleg megküldeni az írásbeli ajánlattételi felhívást. Ezzel a korrekcióval a külképviseletek által az új Kbt. hatálybalépésig követett gyakorlat kerül törvényi szinten is kimondásra, tekintettel arra, hogy a külképviseletek a kis értékű beszerzéseik megvalósítása érdekében eddig is három ajánlatot kértek be, és ez alapján választották ki szerződéses partnerüket. (A Javaslat alapján azonban továbbra is lehetőségük lesz arra, hogy a Közbeszerzési Értesítőben közzétett hirdetménnyel indítsák meg közbeszerzési eljárásukat.)

4.) A Javaslat 1. §-ának (5) bekezdése a Kbt. felhatalmazó rendelkezésének a kiegészítésére irányul a hulladékgazdálkodásról szóló törvény módosításával, illetve a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló új kormányrendelettel összefüggésben.

A hulladékgazdálkodásra vonatkozó szabályozásunk körében a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 241/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet soron kívüli felülvizsgálatra szorult, mivel a rendelet által meghatározott sajátos pályáztatási eljárás helyett közbeszerzési eljárást kell alkalmazni, figyelemmel arra, hogy az európai közösségi jog tükrében a hulladékkezelési közszolgáltatási szerződés inkább minősül szolgáltatás megrendelésének, mint szolgáltatási koncesszióknak. Így az említett kormányrendeletet hatályon kívül helyezte és egyben a tárgykört újraszabályozta a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet, a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Hgt.) felhatalmazása alapján.

A Javaslat 3. §-a a fentiekkel összefüggésben módosítja a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvényt (a továbbiakban: Hgt.), mivel a törvényben használt pályázati eljárás fogalma helyett közbeszerzési eljárást kell érteni.

Egyben indokolt a Kbt. felhatalmazó rendelkezéseit is kiegészíteni a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes – a Kbt.-től az ilyen eljárások sajátossága miatt szükséges eltérő – szabályainak kormányrendelettel történő megállapításával, tekintettel arra, hogy a 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet kidolgozásakor felmerült néhány tárgykörben a Kbt.-től való eltérés szükségessége a sajátos hulladékgazdálkodási szabályozás szempontjából. Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy egyrészt a Kbt.-től való eltérések nem eredményezhetik az európai közösségi közbeszerzési követelmények lerontását; másrészt a hatályos 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet összhangban áll a Kbt. szabályozásával.

A 2. §-hoz

A Javaslat 2. §-a az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 12/A. §-ának, a 22. §-a (2) bekezdésének és a 23. §-a (2) bekezdésének módosítására irányul, célja az Áht. és a Kbt. szabályai közötti inkonzisztencia kiküszöbölése.

Az Áht. hatályos 12/A. §-ának (2) bekezdése alapján: „Az államháztartás alrendszereiben tárgyéven túli fizetési kötelezettség – kivéve a jogszabályon, bírósági, illetve államigazgatási jogerős döntésen alapuló kötelezettségeket és az e törvényben foglalt kezességvállalást – csak olyan mértékben vállalható, amely a kötelezettségvállalás időpontjában ismert feltételek mellett az esedékesség időpontjában, a rendeltetésszerű működés veszélyeztetése nélkül finanszírozható. A Kormány által egyedileg jóváhagyott fejlesztési programok esetén a kötelezettségvállalás a Kormány által meghatározott feltételek szerint – figyelemmel a 22–23. §-okban foglaltakra is – történhet. A költségvetési fedezetet a költségvetés tervezésekor kell biztosítani.”

Ugyanezen § (5) bekezdése a következő rendelkezést tartalmazza: „A közbeszerzésekről szóló törvény hatálya alá tartozó – a mindenkori nemzeti értékhatár kétszeresét elérő vagy meghaladó mértékű, az állami költségvetésből több éven át finanszírozandó – közbeszerzések esetén az ellenszolgáltatás teljesítése feltételének tekintendő a költségvetési szerv részére, vagy a meghatározott fejlesztés, beruházás céljára a költségvetési törvényben vagy az Országgyűlés által a költségvetési törvényjavaslat központi költségvetési fejezeteinek bevételi és kiadási főösszegéről, továbbá a költségvetési hiány (többlet) mértékéről történő határozathozatalával megállapított dologi vagy felhalmozási előirányzat. Központi vagy társadalombiztosítási költségvetési szerv, illetve az állam nevében eljáró szerv (személy) ilyen előirányzat hiányában is megindíthatja a közbeszerzési eljárást a Kormány előzetes engedélye alapján.”

Az Áht. 22. §-a szerint: „Az 50 milliárd forintot elérő vagy azt meghaladó értékű, több éves fizetési kötelezettséggel járó szerződések megkötése előtt – ha törvény másként nem rendelkezik – a Kormánynak az Országgyűlés felhatalmazását kell kérnie. Az Országgyűlésnek be kell mutatni a szerződés főbb tartalmi elemeit, az állami finanszírozási szükségletet, ennek kereteit, illetve ütemezését.”

Az Áht. 23. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata alapján: „A 25 milliárd forintot elérő vagy azt meghaladó összköltségű beruházásokhoz a költségvetési törvényjavaslatban az Országgyűlés előzetes felhatalmazását kell kérni.”

A hatályos szabályok alapján tehát a közbeszerzési eljárás megindítható a Kormány egyedi engedélye esetén még a nagy értékű közbeszerzések esetén is. A 25 Mrd Ft-nál nagyobb összköltségű beruházásokhoz azonban már a törvényjavaslatban kérni kell az Országgyűlés előzetes felhatalmazását, akkor is, ha éven belüli kiadással jár, és akkor is, ha több évre áthúzódó hatású. Az 50 Mrd Ft-ot elérő, több évre terjedő szerződéses kötelezettségvállalások esetén (akár beruházás, akár egyéb projekt) – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a Kormánynak kérnie kell az Országgyűlés felhatalmazását, bemutatóva a szerződés főbb tartalmi elemeit, az állami finanszírozási szükségletet, ennek kereteit, ütemezését.

Mindkét szabály vonatkozik a közbeszerzési eljárások alapján megvalósítandó nagy értékű beruházásokra és a közbeszerzési eljárás nyertesével való szerződéskötésre is, hiszen a közbeszerzési törvény nem tartalmaz eltérő szabályt. Ilyen törvényi eltérés található viszont az ún. autópálya-törvény (a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény) 18. §-ában, mely szerint a törvényben meghatározott gyorsforgalmi utak esetében a szerződéseknek az Országgyűlés általi jóváhagyására vonatkozó szabályt nem kell alkalmazni, mert ezeket a beruházásokat és ütemezéseiket, a szükséges pénzeszközöket a törvény részeként az Országgyűlés már megszavazta. Az autópálya-törvény hatálybalépését követően indított, a törvény hatálya alá eső útépítéssel összefüggő közbeszerzéseknél a közbeszerzési eljárások megindításához a Kormány engedélyét szintén nem kell beszerezni, mert a konkrét beruházásokkal kapcsolatos feladatot, ütemezést a törvény már tartalmazza.

Kérdésként merülhet fel viszont, hogy ha egy 25 Mrd Ft-nál nagyobb beruházási projektnél a költségvetési törvényjavaslatban az Országgyűlés már megadta az előzetes felhatalmazást, és a közbeszerzési eljárást lefolytatták, a nyertest szabályszerűen kiválasztották, akkor mi indokolja a megkötendő (esetleg a felek által már aláírt, de még az Országgyűlés jóváhagyásáig érvényesen létre nem jött) megállapodás parlamenti jóváhagyását az 50 Mrd feletti értékű ügyleteknél.

Az Országgyűlés szerződést jóváhagyó jogköre az 50 Mrd feletti állami szerződéseknél természetesen nem arra irányul, hogy a közbeszerzési törvény eljárása szerint szabályosan kiválasztott szerződő felet felülbírálja vagy a szerződés tartalmát felülvizsgálja. A Kbt. 99. §-a szerint ugyanis a nyertessel lehet a szerződést megkötni, mégpedig a nyertes ajánlat tartalmának megfelelően. Az Országgyűlés jogköre a közbeszerzéssel érintett, 50 Mrd feletti értékű ügyekben inkább azt szolgálja, hogy eldöntse, a nagy összegű kötelezettségvállalással, a bemutatott ütemezés szerint kívánja-e terhelni az állami költségvetést. Az Országgyűlés jóváhagyásának hiányában a közbeszerzési eljárás kiírója a Kbt. 99. §-ának (3) bekezdése alapján tud mentesülni a szerződés megkötésének a Kbt.-ben előírt kötelezettsége alól. Az új Kbt. szerint továbbá a kiírónak a szerződéskötés *tervezett* időpontját kell előzetesen megadnia, jöllehet az – építési beruházás esetén – nem lehet az eredményhirdetést követő naptól számított hatvanadik napnál későbbi időpont (53. § (3) bekezdése, 99. § (2) bekezdése).

A Javaslat 2. §-ának (2) bekezdése a fentiekre tekintettel az Áht. 22. §-a (2) bekezdésének olyan értelmű módosítására irányul, amely szerint amennyiben az 50 milliárd forintot elérő vagy azt meghaladó értékű, több éves fizetési kötelezettséggel járó szerződések megkötéséhez közbeszerzési eljárást, koncessziós pályázatot vagy más versenyeztetési eljárást kell lefolytatni, a Kormánynak az Országgyűlés előzetes felhatalmazását az eljárás megkezdéséhez (és nem közvetlenül a szerződéskötéshez) kell kérnie.

A Javaslat 2. §-ának (3) bekezdése az Áht. 23. §-a (2) bekezdése szövegének módosítására irányul, és – az előző szabállyal való összhang érdekében – a jelenlegi 25 Mrd forint helyett 50 Mrd forintra változna a központi beruházásokhoz a költségvetési törvényjavaslatban az Országgyűlés előzetes felhatalmazásának kérése.

Az Áht. 22. §-ának említett módosítása miatt szükséges az Áht. 12/A. §-a (5) bekezdésének (lásd: Javaslat 2. § (1) bekezdés), valamint az ún. autópálya-törvény 18. §-a (4) bekezdésének (lásd: Javaslat 5. § (2) bekezdés *d*) pont) technikai jellegű kiigazítása is.

A § által javasolt módosítások egyértelműen rendezik tehát az Áht. és a Kbt. egymáshoz való viszonyát, továbbá egy olyan megoldás kialakítására tesznek javaslatot, amely közbeszerzési szempontból is megnyugtató helyzetet teremt: indokoltabb az Országgyűlés felhatalmazását a közbeszerzési eljárás megindítása előtt kérni, mivel aggályos, ha egy szabályszerűen és eredményesen lefolytatott közbeszerzési eljárást követően, különösen a nyertes ismerete mellett kerülne sor egy diszkrecionális döntésre. Emellett nyilvánvaló, hogy a szerződés megkötése előtt biztosítani kell a szerződés finanszírozását, még akkor is, ha az új Kbt. kifejezetten már nem írja elő a közbeszerzési eljárás megindításának feltételeként a megfelelő anyagi fedezet rendelkezésre állásának követelményét.

A 3. §-hoz

A § a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Hgt.) egyes szabályainak módosítására irányul a hulladékkezelési közszolgáltatási szerződés megkötésével, illetve a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásával összefüggésben.

A hulladékgazdálkodásra vonatkozó szabályozásunk körében a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 241/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet soron kívüli felülvizsgálatra szorult, mivel a rendelet által meghatározott sajátos pályázati eljárás helyett közbeszerzési eljárást kell alkalmazni, figyelemmel arra, hogy a közösségi jog tükrében a közszolgáltatási szerződés inkább minősül – a közösségi közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó, és így közbeszerzési kötelezettség alá eső – szolgáltatás megrendelésének, mint szolgáltatási koncesszióknak. Így az említett kormányrendeletet hatályon kívül helyezte és egyben a tárgykört újr szabályozta a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet, a Hgt. felhatalmazása alapján.

A Hgt. módosítása, kiigazítása azért vált szükségessé, mert a törvényben használt pályázati eljárás fogalma helyett közbeszerzési eljárást kell érteni. Erre tekintettel módosítja a Javaslat 3. §-a a Hgt. 22. §-ának (2) bekezdését, a 27. §-a (3) bekezdésének d) pontját, továbbá (4)–(5) bekezdését, valamint a 28. §-ának (1) bekezdését.

A Javaslat a vonatkozó felhatalmazó rendelkezést is pontosítja ebből a szempontból.

E módosítással áll összefüggésben a Javaslat 1. §-ának (5) bekezdésében található, a Kbt. felhatalmazó rendelkezéseit érintő kiegészítés is: a felhatalmazó rendelkezések körét kiegészíteni javasolja a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes – a Kbt.-től az ilyen eljárások sajátossága miatt szükséges eltérő – szabályainak kormányrendeleti szinten történő szabályozására vonatkozó felhatalmazással. A 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet kidolgozásakor felmerült néhány tárgykörben a Kbt.-től való eltérés szükségessége a sajátos hulladékgazdálkodási szabályozás szempontjából. Hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy egyrészt a Kbt.-től való eltérések természetesen nem eredményezhetik az európai közösségi közbeszerzési követelmények lerontását; másrészt a jelenlegi 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet összhangban áll a Kbt. szabályozásával.

A Javaslat a Hgt. felhatalmazó rendelkezéseinek egy további – közbeszerzési kérdéshez közvetlenül nem kapcsolódó – módosítására is irányul: a Hgt. 59. §-a (2) bekezdésének ce) pontjában a kiselejtezett járművek kezelése részletes szabályainak megállapítására a környezetvédelmi miniszternek adott felhatalmazás módosítására. E kérdéskört miniszteri rendelet helyett magasabb szintű jogszabályban, kormányrendeletben célszerű rendezni, együtt a Hgt. 59. §-a (1) bekezdésének b) pontjában adott felhatalmazás alapján megalkotandó, a letéti díj, a betétdíj, a visszavételi és visszaadási lehetőségek alkalmazásának részletes szabályait megállapító kormányrendeletben.

A 4. §-hoz

A § a Javaslat hatálybalépését rendezi.

A (2) bekezdés egyértelművé teszi, hogy a Kbt.-nek a Javaslattal megállapított szabályait csak a Javaslat hatálybalépésének megkezdését követően megkezdett közbeszerzésekre kell alkalmazni. A Kbt. 35. §-ának (2) bekezdése ad egyebek mellett eligazítást tekintetben, hogy milyen időpontot kell a közbeszerzés megkezdésén érteni.

A (3) bekezdés az Áht. Javaslattal megállapított szabályainak alkalmazását rendezi el egyértelműen.

Az 5. §-hoz

A § (1) bekezdésének *a)* pontja a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény 1. §-a (1) bekezdésnek *n)* pontját helyezi hatályon kívül. A koncessziós törvény hatálya jelenleg kiterjed az elektronikus közbeszerzési rendszer kialakítására és működtetésére irányuló tevékenységre. Nem indokolt ugyanakkor e tevékenység koncesszióköteles körben tartása, erre tekintettel a Javaslat hatályon kívül helyezi a koncessziós törvény hivatkozott rendelkezését.

A § (1) bekezdésének *b)* pontja a Hgt. egyik felhatalmazó rendelkezését helyezi hatályon kívül, összhangban a Hgt.-nek a Javaslat 3. §-ának (5) bekezdésében megállapítandó új felhatalmazó rendelkezésével.

A § (2) bekezdésének *a)–c)* pontjai a Kbt. technikai kiigazítására irányulnak a törvényben maradt néhány helytelen hivatkozás korrigálása érdekében.

A § (2) bekezdésének *d)* pontja az ún. autópálya-törvény módosítására irányul az Áht.-nak a Javaslat 2. §-ával módosítandó rendelkezéseivel való összhang megteremtése érdekében.